

Biblioteka Raczyńskich

Pracownia - Muzeum J. I. Kraszewskiego

ul. Wroniecka 14
61-763 Poznań

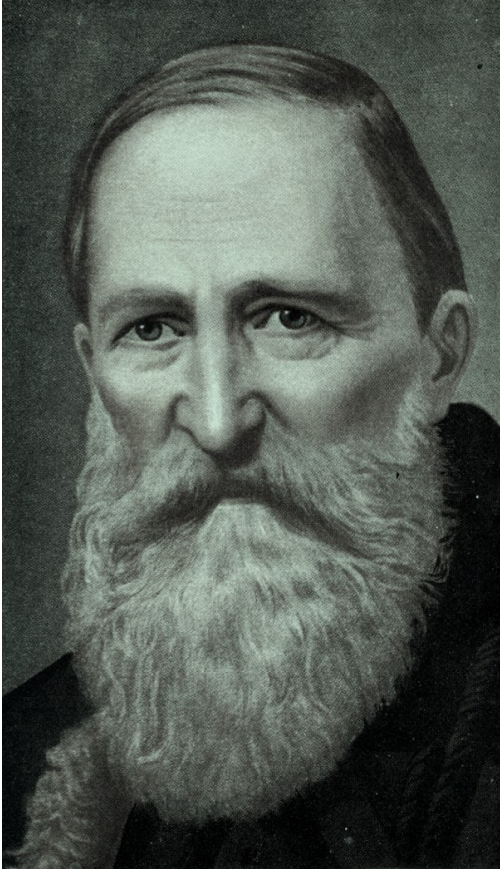
GODZINY OTWARCIA

od poniedziałku do piątku 10:00 - 15:00
soboty, niedziele i święta nieczynne

WSTĘP BEZPŁATNY

KONTAKT

Krzysztof Klupp, tel. 61 855 12 44
krzysztof.klupp@bracz.edu.pl

Józef Ignacy Kraszewski (1812-1887) był powieściopisarzem i poetą, publicystą i historykiem, wydawcą, krytykiem, tłumaczem, archeologiem. Był cenionym dziennikarzem i redaktorem, autorem kilku tysięcy artykułów w czasopismach polskich i zagranicznych. Jego spuścizna literacka liczy ponad 340 utworów (wydanych w 600 tomach) oraz w sumie kilkadziesiąt sztuk teatralnych i prac przekładowych z pięciu języków obcych oraz dzieł naukowych. Ogółowi czytelników znany jest jako autor ponad stu powieści historycznych. Do dziś wydawany m.in. na Litwie i w Niemczech, gdzie popularna jest powieść *Hrabina Cosel*. Kraszewski rysował i malował, zajmował się także krytyką muzyczną, a w młodości komponował. Rozpoczął studia na Uniwersytecie Wileńskim, lecz w 1830 r. został aresztowany za przynależność do stowarzyszenia konspiracyjnego. Następnie osiadł na Wołyniu, gospodarując w majątkach w okolicach Łucka. W 1853 r. przeniósł się do Żytomierza, gdzie został dyrektorem teatru. W 1859 r. przyjął od finansisty Leopolda Kronenberga propozycję redagowania warszawskiej „Gazety Codziennej”. Zmienił jej tytuł na „Gazetę Polską” i szybko zyskał wielu nowych czytelników. Po wybuchu powstania styczniowego zagrożony aresztowaniem Kraszewski opuścił Warszawę. Udał się do Drezna, gdzie powstała większość z kilkunastu powieści o tematyce historycznej, obejmującej zbeletryzowane dzieje Polski (od Starej baśni po Saskie ostatki), oraz trylogia saska. W 1883 r. został oskarżony przez władze pruskie o współpracę z wywiadem francuskim, a następnie skazany na trzy i pół roku twierdzy. Uznano wtedy, że wyrok wydano z przyczyn politycznych. W 1885 r. Kraszewski, ze względu na zły stan zdrowia, wyszedł za kaucją z więzienia na urlop. Wyjechał do Włoch, następnie do Szwajcarii, gdzie wkrótce zmarł. Po miesiącu – w Krakowie, w kościele Na Skalce – odbył się jego pogrzeb, który stał się kilkunastotysięczną manifestacją jedności podzielonego na zabory narodu.

Pracownia-Muzeum Józefa Ignacego Kraszewskiego powstała za sprawą kolekcjonerskiej pasji Mariana Walczaka (1926–1987), rzemieślnika, wytwórcy sztucznych kwiatów, miłośnika J. I. Kraszewskiego. Swoją gromadzoną przez 30 lat zbiór w całości dotyczący osoby pisarza i jego twórczości, Marian Walczak przekazał na ręce Prezydenta Poznania w 1979 r. Kolekcję tworzyły wydania dzieł Kraszewskiego, rękopisy, a także muzealia (obrazy, medale, rzeźby) oraz niezwykle cenna literatura dotycząca pisarza. Pracownię otwarto w 1986 r. jako Oddział Biblioteki Raczyńskich w specjalnie odremontowanej staromiejskiej kamieniczce. Na księgozbiór, liczący obecnie ponad 3 tys. woluminów, składa się ponad 240 pierwszych wydań utworów Kraszewskiego oraz niemal wszystkie późniejsze edycje jego dzieł. W kolekcji znajdują się też oryginalne fotografie oraz bogata dokumentacja prasowa. Stałą ekspozycją w Pracowni-Muzeum jest „Gabinet Kraszewskiego” (depozyt PTPN). Są to dary wręczone pisarzowi w dniach obchodu jubileuszu 50-lecia twórczości literackiej, który odbywał się w 1879 r. w Krakowie. Zgromadziło się tam wtedy ponad 11 tys. gości, którzy przez osiem dni składali hołdy „tytanowi pracy”. Pisarz otrzymał „257 darów najrozmaitszego rodzaju, 150 dyplomów i adresów, a ogólna liczba telegramów przysłanych na jego ręce wyniosła 509”. Kraszewski dary zabrał ze sobą do Drezna, gdzie wówczas mieszkał, wkrótce stamtąd przekazał je Poznańskiemu Towarzystwu Przyjaciół Nauk. Zgromadzone dary są wyrazem hołdu dla pisarza, będącego ważną postacią polskiego życia kulturalnego i politycznego w XIX wieku.

Wielkopolskie ślady Józefa I. Kraszewskiego

Rodzaj zajęć: oprowadzanie tematyczne
Przeznaczony dla: uczniów szkół średnich
Odpowiedni dla: grup seniorów
Koszt: zajęcia bezpłatne
Czas trwania: ok. 40 minut
Prowadzenie: Krzysztof Klupp

Opis zajęć:

Podczas zajęć zostanie przedstawiony dorobek literacki Józefa I. Kraszewskiego, autora około 340 utworów (wydanych w 600 tomach), dziennikarza, malarza, muzyka, archeologa. Omówiony będzie też cykl jego powieści obrazujących historię Polski np. *Stara baśń*, *Król chłopów* (o Kazimierzu Wielkim). Podkreślone zostanie znaczenie twórczości i działalności pisarza dla umacniania tożsamości narodowej. Szczególnie ważnym wątkiem podczas tych zajęć jest temat związków pisarza z Poznaniem i Wielkopolanami (m. in. J. K. Żupański, Mielżyńscy, H. Cegielski) oraz omówienie powieści pisarza dotyczących Poznania i Wielkopolski m. in. *Lubonie* (o czasach Mieszka I), *Pogrodek* (o Przemysławie II). Przypomniane zostaną uroczystości jubileuszu 50-lecia pracy literackiej Kraszewskiego w Krakowie jako wyraz hołdu społeczeństwa polskiego dla pisarza oraz zaprezentowane wybrane obiekty muzealne z Wielkopolski wręczone pisarzowi podczas jubileuszu, a także jego książki. Na koniec spotkania zostanie przypomniana postać fundatora Muzeum - Mariana Walczaka

„Nauczyciel historii narodu” Józef Ignacy Kraszewski i jego zasługi dla Polaków w czasie utraty niepodległości.

Rodzaj zajęć: oprowadzanie tematyczne
Przeznaczony dla: uczniów szkół średnich
Odpowiedni dla: grup seniorów
Koszt: zajęcia bezpłatne
Czas trwania: ok. 40 minut
Prowadzenie: Krzysztof Klupp

Opis zajęć:

Fragment *Starej baśni* (tom II, rozdz. 8.) J. I. Kraszewskiego rozpoczyna listę 44 tekstów Antologii Niepodległości ogłoszonej przez Prezydenta RP w stulecie odzyskania niepodległości. Podczas zajęć przedstawiony zostanie dorobek Kraszewskiego, autora około 340 utworów (wydanych w 600 tomach), dziennikarza, malarza, muzyka, archeologa. Głównym tematem będzie Kraszewski jako autor cyklu powieści obrazujących historię Polski np. *Stara baśń*, *Lubonie* (o czasach Mieszka I), *Król chłopów* (o Kazimierzu Wielkim), *Pogrodek* (o Przemysławie II).

Uczestnicy zajęć dowiedzą się jakie było znaczenie twórczości i działalności pisarza dla umacniania tożsamości narodowej i „sprawy polskiej”. Przypomniane zostaną uroczystości jubileuszu 50-lecia pracy literackiej Kraszewskiego w Krakowie jako wyraz hołdu społeczeństwa polskiego dla pisarza. W trakcie oprowadzania zostaną zaprezentowane wybrane najciekawsze obiekty muzealne wręczone pisarzowi podczas jubileuszu oraz jego książki, w tym kolekcja pierwszych wydań. Ponadnarodowe znaczenie szerokiej twórczości pisarza sprawia, że jego powieści wydawane są również współcześnie za granicą. Na koniec spotkania zostanie przypomniana postać fundatora Muzeum - Mariana Walczaka.

Tytan pracy. Józef Ignacy Kraszewski, pisarz, dziennikarz, malarz, muzyk, archeolog...

Rodzaj zajęć: oprowadzanie tematyczne
Przeznaczone dla: uczniów szkoły podstawowej kl. VI-VIII
Koszt: zajęcia bezpłatne
Czas trwania: ok. 40 min
Prowadzenie: Krzysztof Klupp

Opis zajęć:

Podczas zajęć przedstawiona zostanie sylwetka i dorobek Józefa I. Kraszewskiego - jednego z najpoczytniejszych polskich autorów, który ma w dorobku również utwory dla młodzieży. Uczestnicy wysłuchają fragmentów jego utworów dla dzieci: *Dziadzi baba*. Podczas zwiedzania wnętrza Pracowni-Muzeum uczniowie będą mieli możliwość bliższego poznania kilku obiektów muzealnych z „Gabinetu Kraszewskiego” z 1879 r. wręczonych pisarzowi podczas jubileuszu 50-lecia pracy literackiej. Dowiedzą się o cyklu powieści Kraszewskiego obrazujących historię Polski i znaczeniu twórczości oraz działalności pisarza dla odzyskania niepodległości Polski. Podczas spotkania zaprezentowana zostanie kolekcja książek pisarza. Uczniowie poznają także postać fundatora Muzeum - Mariana Walczaka.

Najpracowitszy z pisarzy. Józef Ignacy Kraszewski i jego bajki

Rodzaj zajęć: oprowadzanie tematyczne

Przeznaczone dla: uczniów szkoły podstawowej kl. III-VI

Koszt: zajęcia bezpłatne

Czas trwania: ok. 40 minut

Prowadzenie: Krzysztof Klupp

Opis zajęć:

Podczas zajęć przedstawiona zostanie sylwetka i dorobek Józefa I. Kraszewskiego - pisarza, dziennikarza, malarza, muzyka. Uczestnicy wysłuchają fragmentów jego utworów dla dzieci: *Dziad i baba*, *Kwiat paproci*, *O królownie czarodziejce* z wykorzystaniem współcześnie wydanych audiobooków. Uczniowie poznają także postać fundatora Muzeum - Mariana Walczaka. Podczas zwiedzania wnętrza Pracowni-Muzeum będą mieli możliwość bliższego poznania kilku obiektów muzealnych z „Gabinetu Kraszewskiego” z 1879 r.

Spotkanie poświęcone związkom Józefa I. Kraszewskiego z Kresami

Wykład o działalności pisarza na Kresach i wątkach kresowych w jego twórczości

Od kilku lat Pracownia-Muzeum J. I. Kraszewskiego współpracuje z Towarzystwem Miłośników Wilna i Ziemi Wileńskiej. Członkowie innych organizacji kresowych również są zainteresowani działalnością Kraszewskiego. Celem spotkania jest prezentacja szerokiej działalności pisarza, odnoszącej się do Kresów i Wielkopolski. Spotkanie zostanie zorganizowane w terminie obchodów Kaziuka'2019.

Wystawa Józef I. Kraszewski dla sprawy polskiej

Termin: kwiecień – wrzesień 2019 r.

Wystawa wpisuje się w ogólnopolskie obchody 100-lecia odzyskania niepodległości zaplanowane na lata 2018-2021. Na wystawie zostanie przedstawiona sylwetka Józefa I. Kraszewskiego z wyeksponowanymi wątkami biograficznymi, prezentującymi jego zaangażowanie w działalność na rzecz „sprawy narodowej” oraz fragmenty powieści i publicystyki nawiązujące do tego tematu. Przybliżony zostanie jubileusz 50-lecia pisarza jako manifestacji jedności podzielonego na zabory narodu. W gablotach zostaną wystawione dzieła pisarza, podejmujące temat Polski.

Kraszewski, zwany również „wielkim nauczycielem historii narodu”, jest autorem około stu powieści obrazujących dzieje Polski, założycielem „Macierzy Polskiej” - organizacji oświatowej mającej na celu szerzenie oświaty ludowej wśród społeczeństwa polskiego. Publicysta polityczny, autor *Sprawy polskiej w roku 1861*, jako pierwszy z literatów opisywał powstanie styczniowe. Zdecydowany krytyk polityki kanclerza Ottona von Bismarcka, za współpracę z wywiadem francuskim oskarżony przez władze pruskie i osadzony z wyrokiem 3,5 roku w twierdzy w Magdeburgu. Jego zasługi dla ocalenia i umocnienia tożsamości narodowej w czasie zaborów są nie do przecenienia. Rozdział 8 (t.2). *Starej baśni* J. I. Kraszewskiego rozpoczyna listę 44 tekstów Antologii Niepodległości, ogłoszonej przez Prezydenta RP, Andrzeja Dudę.

Działania edukacyjne towarzyszące wystawie: cykl wykładów i oprowadzanie kuratorskie

Kurator wystawy: Krzysztof Klupp

SPOTKANIA OTWARTE

Wrzesień 2018 r.

60+ Kultura. Weekend Seniora z Kulturą – zwiedzanie z oprowadzaniem po muzeum i tzw. Gabinetie Kraszewskiego, zwiedzanie wystawy akwareli Wandy Marii Boguszewskiej *Drzewa wielkopolskie* i oprowadzanie tematyczne *Kraszewski – malarz, miłośnik przyrody*

Termin: piątek 28 września i sobota 29 września, godz. 10.00-16.00

Koszt: wstęp bezpłatny

„Potężna energia tkwiąca w przyrodzie, która zewsząd i nas otacza, jest w nas i pozwala się poznać, tworzy prawdziwe arcydzieła. Malarz jedynie próbuje je wydobyć z chaosu spowodowanego jego hojną rozrzutnością” mówi o swoich inspiracjach Wanda Maria Boguszewska.

„Stare drzewo jest dla mnie, niemal jak dla pogan, przedmiotem czci i uwielbienia. Co za majestat i powaga! Jaka fantazja linii! Co za wdzięk! Często jaki dramat w tych postaciach wiekowych, na których lata pokładły niezatarte znaki burz i wiosen! Odwieczny dąb to kartka z historii przeszłości. Bujna roślinność lasów zdaje się wlewać życie, gdy się na nią patrzy i nią otoczy. Ogołocony z niej kraj nie może być pięknym. Zdaje mi się zawsze, że gdzie źle roślinom, tam i człowiekowi dobrze być nie może.” J. I. Kraszewski *Pamiętniki*.